

Arbeidsmarkedet nå – juli 2018

"Arbeidsmarkedet nå" er et månedlig notat fra Utredningsseksjonen i Arbeids- og velferdsdirektoratet. Notatet er skrevet av Åshild Male Kalstø, ashild.male.kalsto@nav.no, 3. august 2018.

Økning i bruttoledigheten

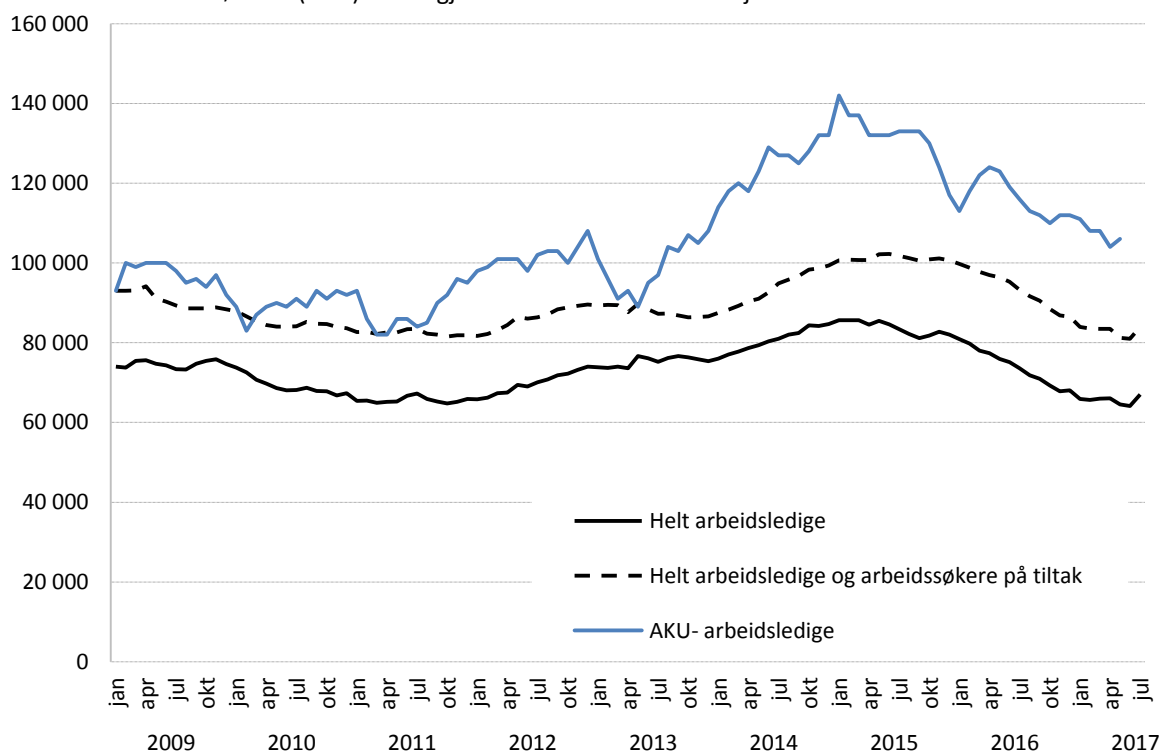
Etter et markant fall i mai og en liten nedgang i juni gikk bruttoledigheten opp med 3 000 personer i juli, ifølge sesongjusterte tall fra NAV. Bruttoledigheten er summen av helt ledige og arbeidssøkere på tiltak. Den store økningen i ledigheten i juli skyldes etter NAVs vurdering i stor grad at tallene hentes ut en uke senere enn i fjor, i kombinasjon med ny SMS-påminning til ledige. Om man juster for disse forholdene anslår vi at ledigheten holdt seg relativt stabil i juli.

Normalt sesongmønster er at arbeidsledigheten øker i løpet av juli. Arbeidsmarkedstallene for 2018 er basert på uke 31, mens de tilsvarende tallene for juli 2017 var basert på uke 30. Det vil si at tallene er hentet ut en uke senere enn i fjor. Siden arbeidsledigheten normalt øker ganske mye i juli så medfører en ukes senere statistikkoppdatering at tallene for helt ledige og bruttoledige blir høyere enn sammenlikningstidspunktet i fjor. Effekten dette har på de sesongjusterte tallene vil bli reversert i august, som i år vil bli på samme tidspunkt som i fjor i statistikken. NAV har fra og med juli også innført påminnelse på SMS om at arbeidsledige må huske å sende meldekort om de fortsatt ønsker å være registrert som arbeidssøkere. Dette bidrar også til å dra opp ledighetstallet for juli (les mer detaljer under spesielle forhold nederst i notatet).

I juli var 82 000 personer registrert som helt ledige eller arbeidssøkere på tiltak hos NAV. Dette er 9 200 færre enn i juli i fjor, hvilket tilsvarer en nedgang på 10 prosent. Bruttoledigheten utgjør nå 3,0 prosent av arbeidsstyrken mot 3,3 prosent i fjor. 70 600 personer var registrert som helt ledige, som er 6 900 færre enn i juli i fjor. Det tilsvarer 2,5 prosent av arbeidsstyrken, mot 2,8 prosent for ett år siden. 11 400 arbeidssøkere deltok på tiltak i juli, som er en nedgang på 2 300 personer sammenliknet med i fjor.

38 800 (47 %) av de som var registrert som helt ledige eller arbeidssøkere på tiltak i juli, mottok dagpenger. Det er 8 100 færre enn i juli i fjor. 6 prosent mottok tiltakspenger, mens 2 prosent mottok arbeidsavklaringspenger. Resten kan være mottakere av sosialhjelp eller har ingen ytelser fra NAV.

Figur 1. Utviklingen i antallet registrerte helt arbeidsledige, bruttoledigheten og arbeidsledige ifølge SSBs arbeidskraftsundersøkelse (AKU). Sesongjusterte tall. Januar 2010 – juli 2018

Kilde: NAV og SSB

Ifølge Statistisk sentralbyrås (SSB) arbeidskraftsundersøkelse (AKU) var 106 000 personer arbeidsledige i mai, noe som tilsvarer 3,8 prosent av arbeidsstyrken. Dette innebærer en nedgang på 1 000 personer fra februar til mai, justert for normale sesongvariasjoner. AKU-ledigheten har falt betydelig siden toppen i januar 2016, da den var på 5,1 prosent. Sysselsettingen gikk opp med 9 000 personer fra februar til mai ifølge sesongjusterte AKU-tall, og sysselsettingsprosenten økte dermed med 0,1 prosentpoeng. Sysselsettingen har vist en økende trend siden begynnelsen av 2017, og veksten har tiltatt i år.

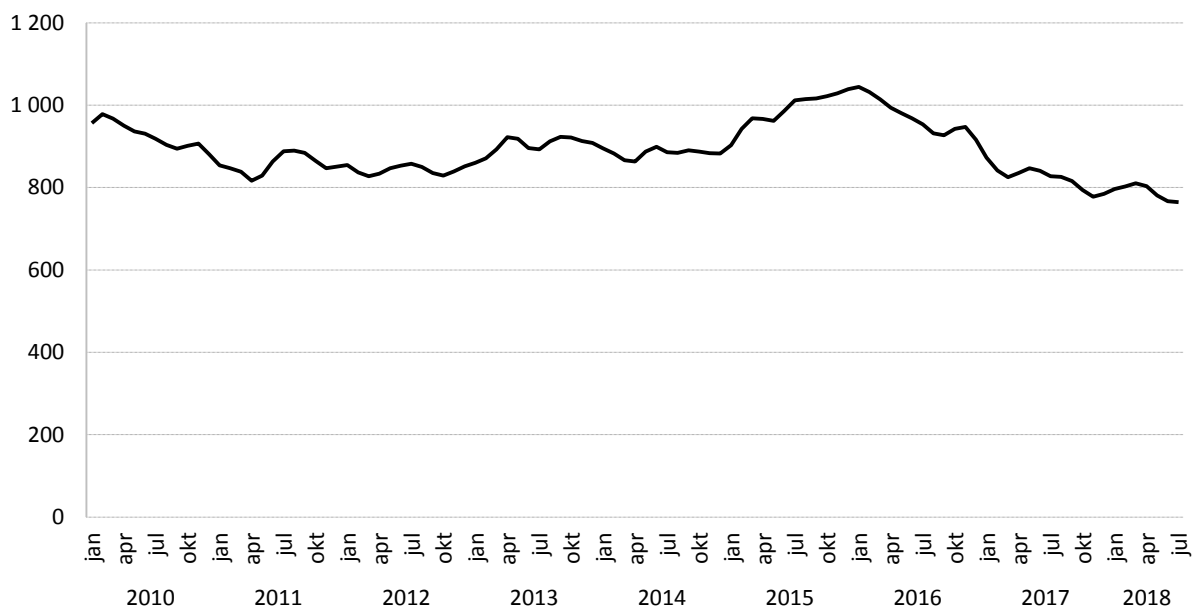
Fortsatt lav tilgang av nye arbeidssøkere

I gjennomsnitt registrerte NAV 760 nye arbeidssøkere per virkedag i juli (figur 2). Korrigert for sesongvariasjoner har tilgangen på nye arbeidssøkere¹ per virkedag endret seg lite hittil i år, og ligger fortsatt på et lavt nivå. Bortsett fra de siste månedene må vi tilbake til 2008 for å finne at tilgangen på nye arbeidssøkere per virkedag var under 800 personer.

Ved utgangen av juli var 8 800 personer registrert som helt ledige eller arbeidssøkere på tiltak med en arbeidssøkervarighet på under fire uker. Dette er 800 (-9 %) færre enn i juli i fjor. Blant dem som ble ledige i juli var de vanligste yrkesbakgrunnene butikk- og salgsarbeid, serviceyrker og annet salgsarbeid samt barne- og ungdomsarbeid (figur 3).

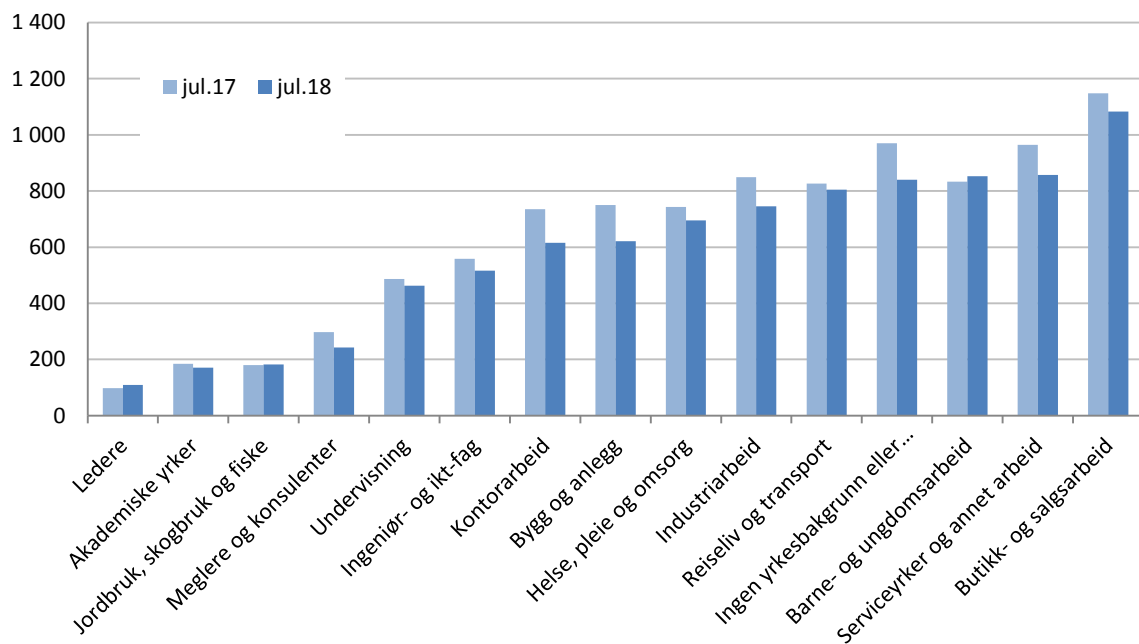
¹ Inkluderer helt ledige, delvis ledige, arbeidssøkere på tiltak og andre arbeidssøkere.

Figur 2. Tilgang av arbeidssøkere per virkedag. Trend. Januar 2010 - juli 2018

Kilde: NAV

Figur 3. Antall helt ledige og arbeidssøkere på tiltak med arbeidssøkervarighet under 4 uker, etter yrkesbakgrunn. Juli 2017 – juli 2018

Kilde: NAV

Utviklingen i internasjonal økonomi

I andre kvartal i år økte BNP i eurosonen² med 0,3 prosent, ifølge sesongjusterte tall fra Eurostat. Sammenliknet med andre kvartal i fjor var BNP i eurosonen 2,1 prosent høyere i andre kvartal 2018. Arbeidsmarkedet i eurosonen har bedret seg etter hvert som veksten har tatt seg opp. I juni

² Eurosonen inkluderer Belgia, Tyskland, Estland, Hellas, Spania, Frankrike, Italia, Kypros, Latvia, Litauen, Luxemburg, Malta, Nederland, Østerrike, Portugal, Slovenia, Slovakia og Finland.

som i mai lå arbeidsledigheten på 8,3 prosent av arbeidsstyrken, det laveste nivået siden desember 2008, og 0,7 prosentpoeng lavere enn i juni 2017.

USAs BNP økte med 4,1 prosent i andre kvartal målt i årlig rate, mens det økte med 2,2 prosent i første kvartal. En ekspansiv finanspolitikk vil gi ytterligere vekstimpulser til den amerikanske økonomien framover. Arbeidsledigheten i USA har holdt seg relativt stabil siden oktober, og lå i juni på 4,0 prosent av arbeidsstyrken, opp fra 3,8 prosent i mai som var det laveste siden april 2000.

Det globale bruttonasjonalproduktet (BNP) økte i fjor med 3,8 prosent, som er den høyeste vekstraten siden 2011. Både vekst i investeringene og økt internasjonal handel bidro til dette. Det internasjonale pengefondet (IMF) venter at veksten i den globale økonomien vil ta seg noe opp framover. I sin siste prognose fra april anslår IMF at det globale BNP vil øke med 3,9 prosent i år og neste år. BNP-veksten i industrilandene ventes å bli på 2,5 prosent i år og 2,2 prosent neste år. Høyere vekst internasjonalt vil bidra til økt utenlandsk etterspørsel etter norske varer og tjenester framover.

Utviklingen i norsk økonomi

Norges Bank holdt styringsrenten uendret på 0,5 prosent i juni. Ifølge deres siste renteprognose vil styringsrenten trolig bli satt opp i september i år og deretter øke gradvis opp til noe over 2,0 prosent ved utgangen av 2021. Dette er lite endret fra forrige rentemøte i mars, men innebærer noe raskere renteheving fra andre halvår 2019. En høyere styringsrente kan bidra til økte kostnader av å betjene lån og dermed dempe investeringene og konsumet. Om rentedifferansen til utlandet også øker, kan høyere styringsrente medføre styrking av den norske kronen.

Antallet igangsettingstillatelser til nye boliger har vist en avtakende trend siden januar 2017, om enn fra et høyt nivå, ifølge sesongjusterte tall fra Statistisk sentralbyrå (SSB). Sammenliknet med den forrige tolv månedersperioden ble det gitt 18,1 prosent færre igangsettingstillatelser til nye boliger fra juli 2017 til juni i år. Det høye boligtilbudet og prisnivået, sammen med strammere kredittpraksis, har på sin side bidratt til nedgang i boligprisene. Sesongjusterte tall fra Eiendom Norge, som benytter en annen metode enn SSB for å beregne boligprisindeksen, viser at boligprisene har økt hver måned fra februar til mai i år og holdt seg stabile i juni. Dette etter nesten 10 måneder på rad med nedgang. Disse tallene kan tyde på at boligprisene ikke vil falle videre i år og at nedgangen i boligbyggingen er i ferd med å bremse opp.

SSBs konjunkturbarometer for andre kvartal 2018 viser en positiv utvikling i samlet industriproduksjon sammenliknet med første kvartal. Produsentene av alle varetyper melder om positive utsikter for tredje kvartal. Industrilederne melder om at de oppjusterer investeringsplanene og forventer økt sysselsetting.

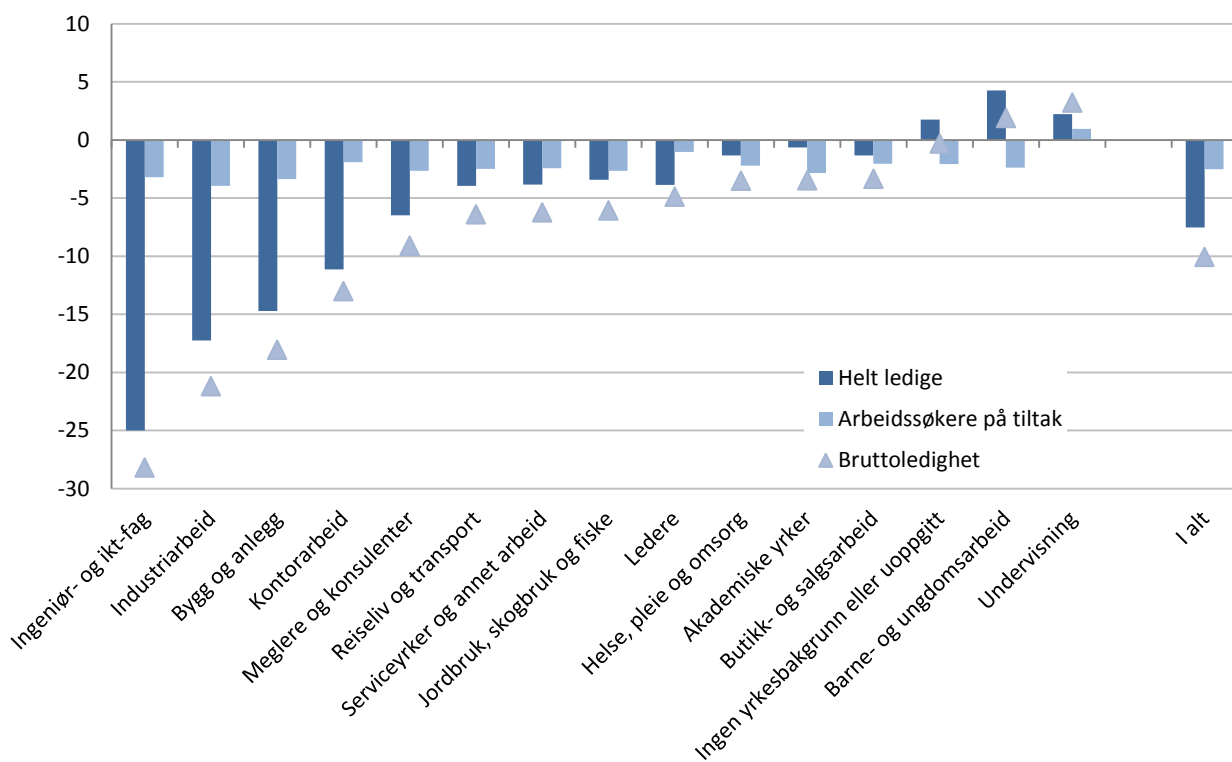
Bruttoledigheten har falt mest blant ingeniører det siste året

Bruttoledigheten gikk opp for samtlige yrkesgrupper fra juni til juli justert for normale sesongvariasjoner.³ Oppgangen var størst innen barne- og ungdomsarbeid.

Sammenliknet med juli i fjor er bruttoledigheten lavere for de fleste yrkesgrupper. Det er personer med yrkesbakgrunn fra ingeniør- og ikt-fag samt industriarbeid som har hatt den største nedgangen i bruttoledigheten (figur 4).

Bruttoledigheten som andel av arbeidsstyrken var i juli høyest innen barne- og ungdomsarbeid med 6,1 prosent (figur 5). Bruttoledigheten var lavest innen akademiske yrker med 1,2 prosent av arbeidsstyrken.

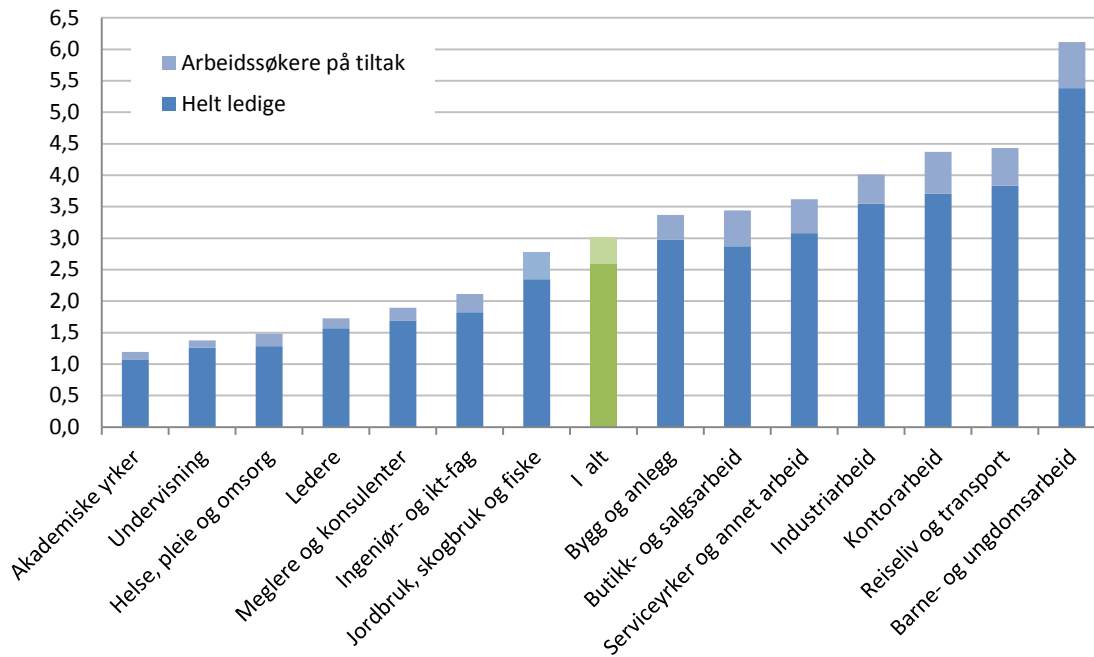
Figur 4. Prosentvis endring i bruttoledigheten, dekomponert i endring for helt ledige og arbeidssøkere på tiltak etter yrkesbakgrunn. Juli 2017 – juli 2018

Kilde: NAV

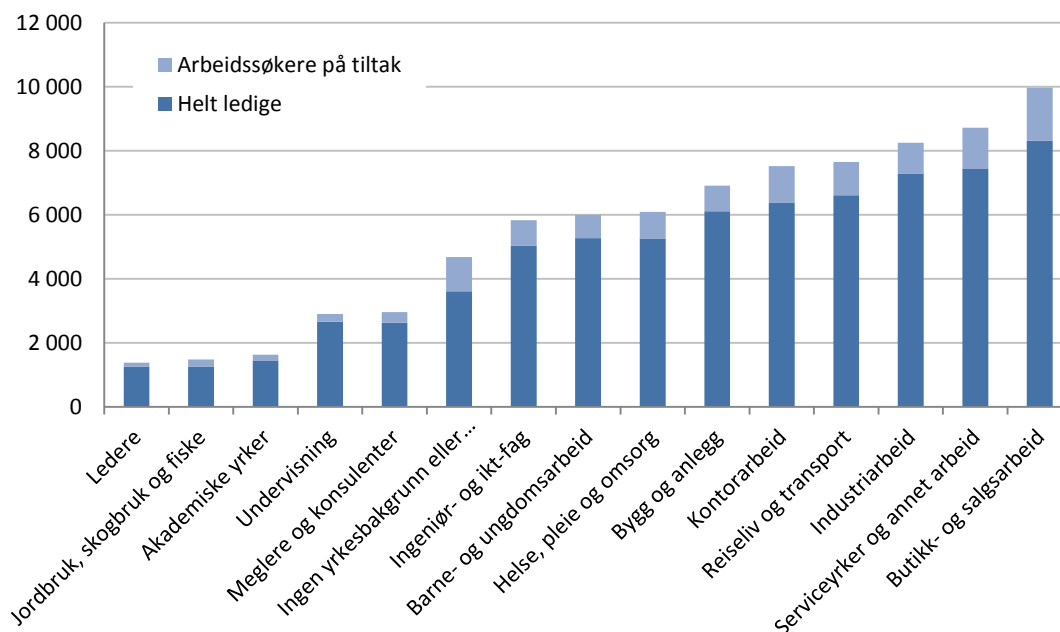
³ Se fil med tabeller over sesongjusterte tall på vår [hjemmeside](#) for utviklingen gjennom siste år.

Figur 5. Bruttoledigheten fordelt på helt ledige og arbeidssøkere på tiltak i prosent av arbeidsstyrken etter yrkesbakgrunn. Juli 2018

Kilde: NAV

Figur 6. Bruttoledigheten fordelt på helt ledige og arbeidssøkere på tiltak etter yrkesbakgrunn. Antall personer. Juli 2018

Kilde: NAV

Butikk- og salgsarbeid

Personer med bakgrunn innen butikk- og salgsarbeid utgjør den største yrkesgruppen blant de arbeidsledige. Ved utgangen av juli var 10 000 med denne yrkesbakgrunnen registrert som helt ledige eller arbeidssøkere på tiltak (figur 6). Det er 300 færre enn for ett år siden.

Ingeniør- og ikt-fag

Ved utgangen av juli var 5 800 personer registrert som helt ledige eller arbeidssøkere på tiltak med denne yrkesbakgrunnen. Dette er 2 300 færre enn i juli i fjor, og tilsvarer en nedgang på 28 prosent. Ingeniør- og ikt-fag er dermed yrkesgruppen med den største prosentvise nedgangen i bruttoledigheten sammenliknet med juli i fjor. Det er særlig blant ingeniører og sivilingeniører innen petroleum, bergverk og metallurgi at bruttoledigheten har gått ned det siste året.

Industriarbeid

Personer med yrkeserfaring innen industriarbeid utgjør den tredje største yrkesgruppen blant de arbeidsledige. I juli var 8 300 industriarbeidere registrert som helt ledige eller arbeidssøkere på tiltak. Det er 2 200 færre enn for ett år siden. Hvis vi ser på enkeltyrker, er det operatører innen boring samt anleggsmaskin og industrimekanikere har hatt den største nedgangen i bruttoledigheten sammenliknet med juli 2017.

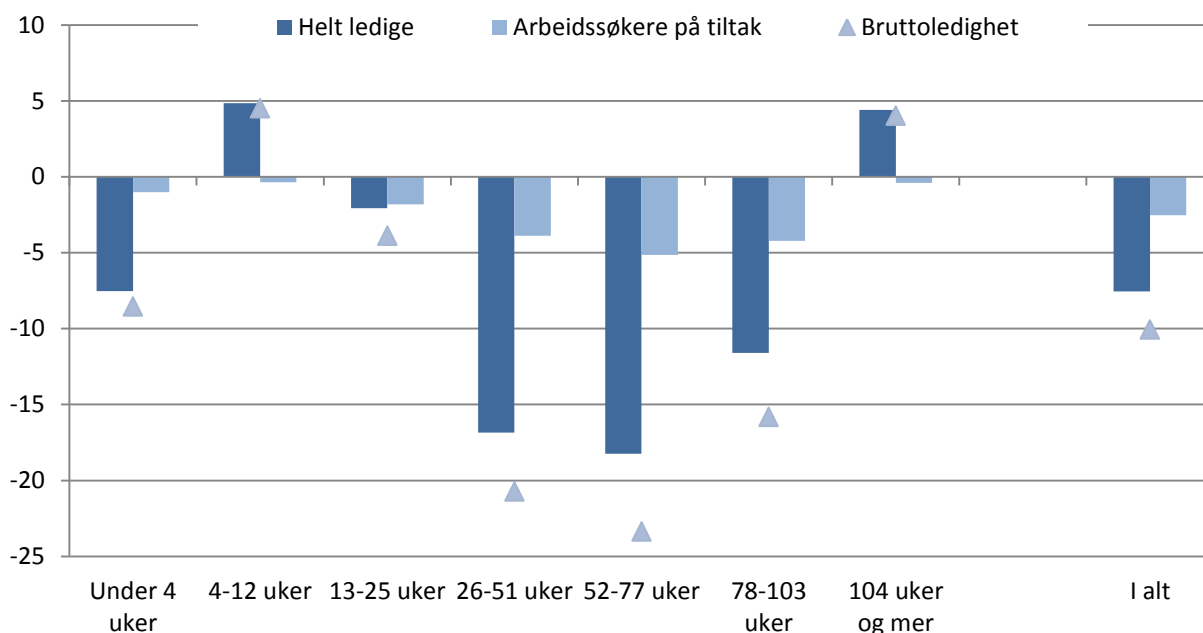
Bygg og anlegg

Ved utgangen av juli var 6 900 personer registrert som helt ledige eller arbeidssøkere på tiltak med denne yrkesbakgrunnen. Dette er 1 500 færre enn for ett år siden. Bruttoledigheten har gått ned for de aller fleste yrkene innen bygg og anlegg det siste året.

Arbeidssøkervarighet

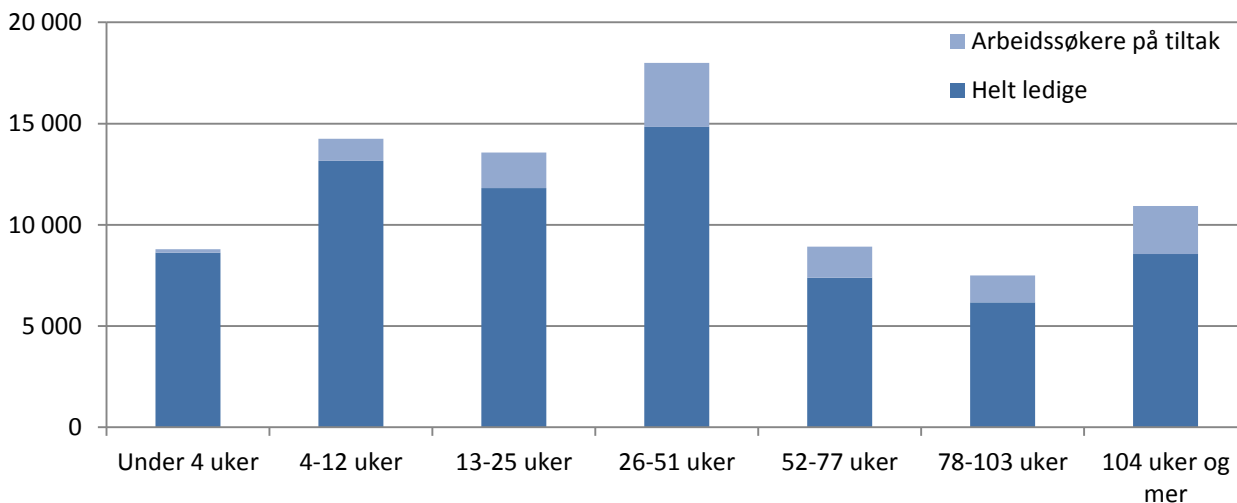
Sammenliknet med juli i fjor har bruttoledigheten falt for de fleste, uavhengig av hvor lenge de har vært arbeidssøkere (figur 7). Vi ser en liten økning for gruppen som har vært arbeidssøkere i mellom 4-12 uker og over 104 uker. Det er størst nedgang i gruppene som har vært arbeidssøkere mellom et halvt år og 1,5 år. Sammenliknet med i fjor er det til sammen 7 400 færre med denne arbeidssøkervarigheten (figur 8).

Figur 7. Prosentvis endring i bruttoledigheten, dekomponert i endring i helt ledige og arbeidssøkere på tiltak, etter arbeidssøkervarighet. Juli 2017 – juli 2018

Kilde: NAV

Figur 8. Bruttoledigheten fordelt på helt ledige og arbeidssøkere på tiltak, etter arbeidssøkervarighet. Antall personer. Juli 2018

Kilde: NAV

Bruttoledighet har gått ned i de fleste fylker det siste året

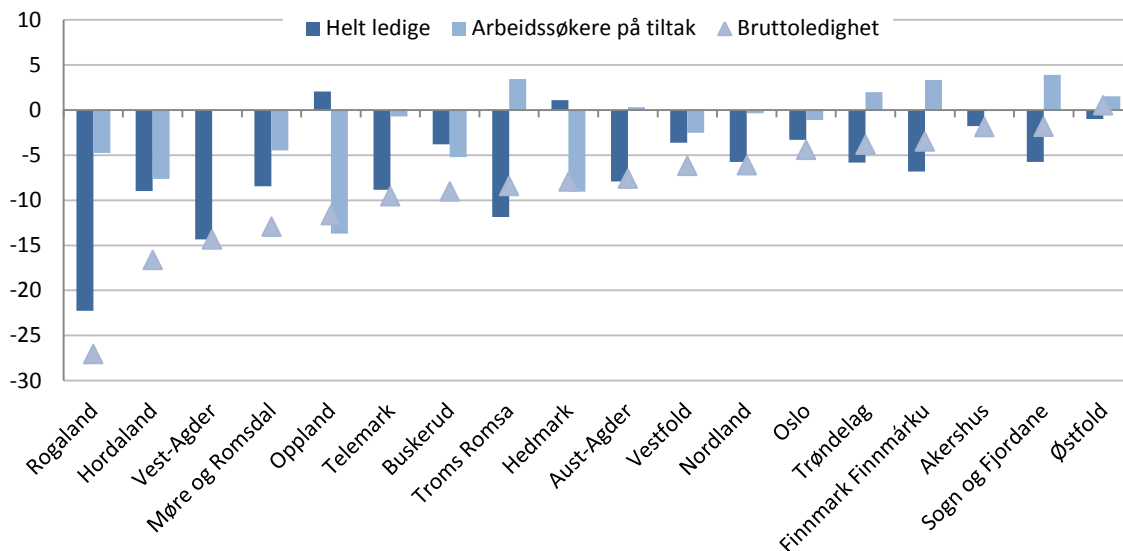
I juli gikk bruttoledigheten opp i samtlige fylker, justert for normale sesongvariasjoner.⁴ Den prosentvise oppgangen var størst i Oslo, Aust-Agder og Hedmark.

Sammenliknet med juli i fjor var bruttoledigheten lavere i de fleste fylker i juli i år (figur 9). Rogaland (-27 %) hadde den største nedgangen. Rogaland har lenge vært det fylket med høyest ledighet, men har nå falt noe lenger ned på listen med en bruttoledighet på 3,5 prosent av

⁴ Se fil med tabeller over sesongjusterte tall på vår [hjemmeside](#) for utviklingen gjennom siste år.

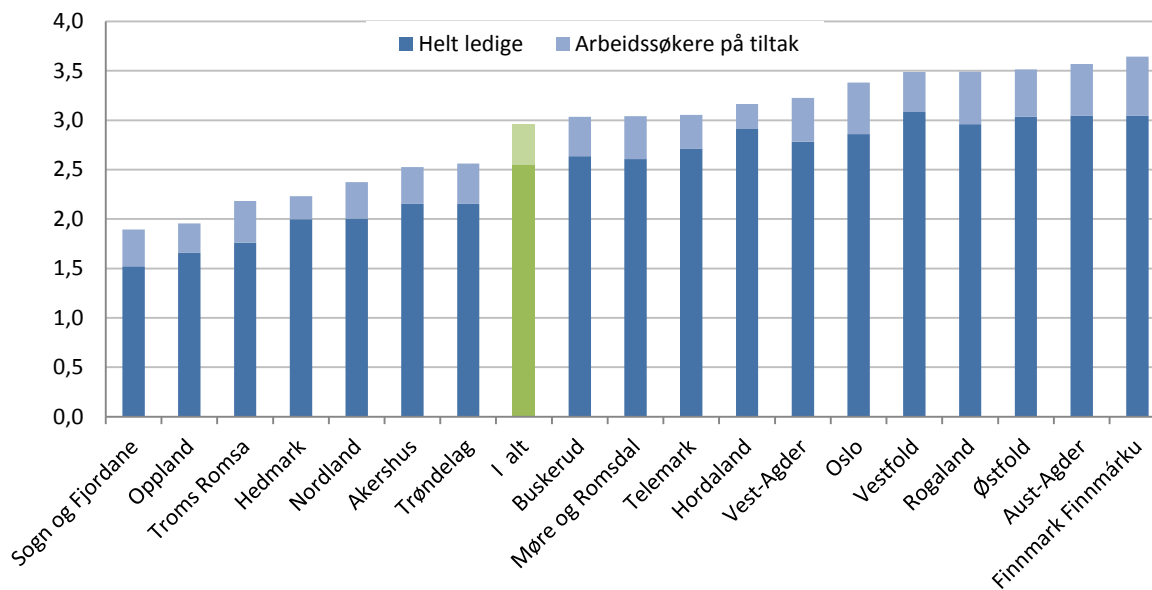
arbeidsstyrken. Finnmark og Aust-Agder har høyest bruttoledighet i landet med 3,6 prosent. Sogn og Fjordene har lavest bruttoledighet med 1,9 prosent av arbeidsstyrken (figur 10).

Figur 9. Prosentvis endring i bruttoledigheten dekomponert i endring i helt ledige og arbeidssøkere på tiltak, etter fylke. Juli 2017 – juli 2018

Kilde: NAV

Figur 10. Bruttoledigheten i prosent av arbeidsstyrken etter fylke. Juli 2018

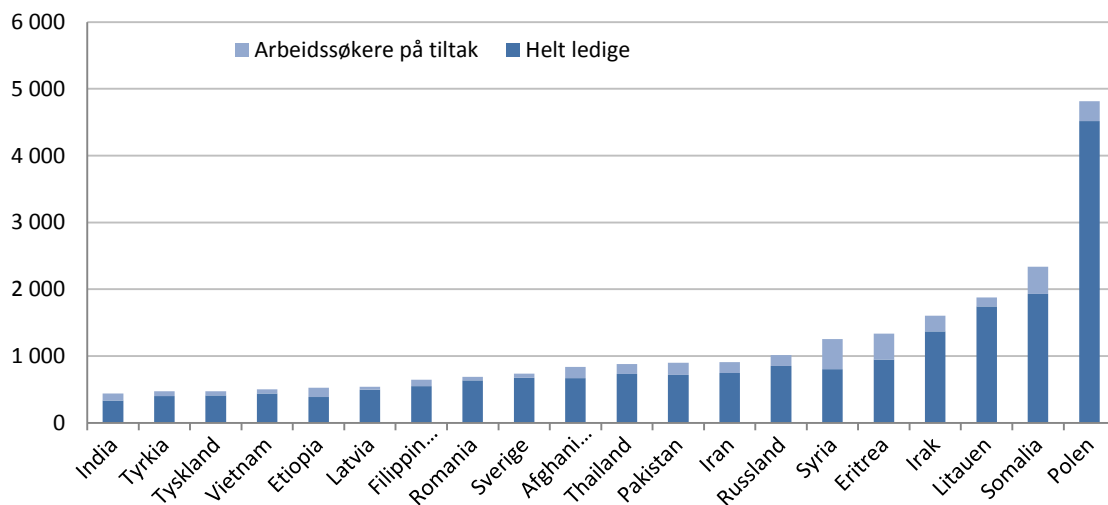
Kilde: NAV

Ledigheten blant innvandrere

33 900 (41 %) av de som var helt ledige eller arbeidssøkere på tiltak i juli er innvandrere. Figur 11 viser de 20 fødelandene hvor flest av de ledige innvandrerne kommer fra. Personer fra disse 20 landene utgjør 67 prosent av de ledige innvandrerne. I juli var Polen (4 800), Somalia (2 300) og Litauen (1 900) de tre vanligste landbakgrunnene blant ledige innvandrere.

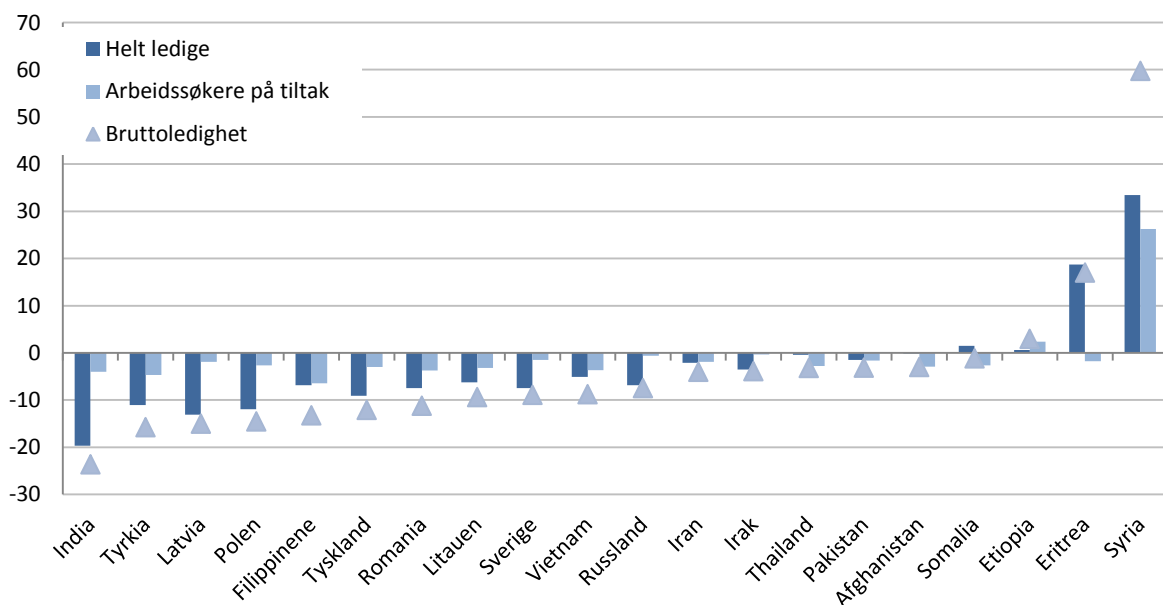
Bruttoledigheten har økt mest for personer som er født i Syria (60 %) og Eritrea (17 %) det siste året (figur 12). For personer født i India har bruttoledigheten falt med 24 prosent i samme periode.

Figur 11. Bruttoledighet dekomponert i helt ledige og arbeidssøkere på tiltak, etter fødeland. Antall personer. 20 vanligste fødeland er vist. Juli 2018

Kilde: NAV

Figur 12. Prosentvis endring i bruttoledigheten, dekomponert i endring i helt ledige og arbeidssøkere på tiltak, etter fødeland. Juli 2017 - juli 2018

Kilde: NAV

Tilgang ledige stillinger

I juli ble det registrert 27 700 nye ledige stillinger på nav.no. Det var flest nye utlysninger innen helse, pleie og omsorg (4 700) samt bygg og anlegg (4 100).

Antallet nye utlysninger i NAVs stillingsportal økte betraktelig fra mars 2017 til januar 2018 fordi NAV automatiserte innhentingsmetoder og inngikk samarbeid med ulike aktører i markedet. At det er en markant økning i statistikken over ledige stillinger kan derfor ikke tolkes som en økning i etterspørsel etter arbeidskraft alene.

Spesielle forhold

Normalt sesongmønster er at arbeidsledigheten øker i løpet av juli. Arbeidsmarkedstallene for 2018 er basert på uke 31, mens de tilsvarende tallene for juli 2017 var basert på uke 30. Det vil si at tallene er hentet ut en uke senere enn i fjor. Siden arbeidsledigheten normalt øker ganske mye i juli så medfører en ukes senere statistikkoppdatering at tallene for helt ledige og bruttoledige blir høyere enn sammenlikningstidspunktet i fjor. NAV estimerer at effekten for helt ledige er om lag 1 900 og for bruttoledige om lag 1 500 (for tallene som ikke er sesongjustert). Effekten dette har på de sesongjusterte tallene vil bli reversert i august, som i år vil bli på samme tidspunkt som i fjor i statistikken. NAV har fra og med juli også innført påminnelse på SMS om at arbeidsledige må huske å sende meldekort om de fortsatt ønsker å være registrert som arbeidssøkere. Dette bidrar også til å dra opp ledighetstallet for juli, anslagsvis med rundt 1 200 personer. Til slutt har det også vært endringer i regelverket for arbeidsavklaringspenger i år. Man kan nå motta arbeidsavklaringspenger i inntil seks måneder som arbeidsledig, mot tidligere tre måneder. Dette ser også ut til å dra ledighetstallet noe opp, men effekten er sannsynligvis relativt liten.